

Bengtsgården
Bengtsfors kommun
Box 14
666 21 Bengtsfors

2010-04-12

1 (24)

Dnr 43-2009:3993

Skolbeslut för Grundskola

efter tillsyn av Bengtsgården
i Bengtsfors kommun

Rektorn vid Bengtsgården
Bengtstors kommun
Box 14
666 21 Bengtstors

Tillsyn i Bengtsgården

Grundskola årskurserna 7 – 9
Grundsärskola årskurserna 7 – 10
Träningskola årskurserna 7 - 10

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Bengtsgården och Bengtstors kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Skolan präglas av att det inom skolan finns flera kulturer. Det finns en grundläggande uppfattning om att ämnen och ämneskunskaper är viktiga, vilket är en god grund att bygga en skola och dess undervisning på, men när det gäller val av stoff, ämnesdidaktik och metodik finns skillnader. Några lärargrupper, främst inom no- och so ämnena arbetar utifrån "lokala kurser", där stoff tenderar att stoppas in i moment och "kurser" vilket riskerar att göra undervisningen statisk. Andra lärargrupper däremot arbetar mera utifrån den målstyrning som ska gälla enligt läroplanen för grundskolan och tillhörande kursplaner, vilket ger möjlighet en mera flexibel undervisning.

På skolan finns ingen specialpedagogisk kompetens trots att det finns "speciallärare". Dessa saknar specialpedagogisk utbildning och ingen av "speciallärarna" har någon utbildning i matematik, trots att alla tre undervisar ämnet och trots att detta ämne är ett av de ämnen i vilket skolan uppnår, och själv säger sig uppnå, dåliga resultat. Vidare kan betygssättningen i matematik ifrågasättas eftersom diskrepansen mellan resultaten på nationella prov och slutbetyg är stor under de tre senaste åren. Skolan behöver organisera undervisningen på ett sådant sätt att man bättre tar tillvara på lärarnas utbildning och kompetenser.

Vid inspektionen framkommer såväl via dokumentstudier som via intervjuer många förklaringar till att resultaten är dåliga på skolan. Bland annat nämns socioekonomiska och, kulturberoende faktorer. Orsakerna inom kopplades i första hand till en diskussion om bristande resurser. Att söka orsakerna i skolans organisering av verksamheten eller i lärarnas egen undervisning fördes inte fram som en möjlig förklaring till de dåliga resultaten.

Många av de punkter som redovisas som brister, hänger ihop och har sin gemensamma nämnare dels i låga förväntningar på eleverna, dels i de skilda synsätt som finns på skolan om hur undervisningen ska organiseras och bedrivas.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att bristerna på Bengtsgården är många och allvarliga och att kraftfulla åtgärder måste planeras och påbörjas snarast.

Skolinspektionen har i tillsynen av Bengtsgården identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Skolan ger inte alla elever förutsättningar att nå mål att uppnå i alla ämnen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan).
- Rektorn ser inte till att lärarna arbetar utifrån de nationella målen (Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Skolans lärare har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver (2 kap. 3 § skollagen).
- Lärarna utvärderar inte elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen utifrån kursplanernas krav. Därmed tar lärarens kontinuerliga information till elevens vårdnadshavarna om elevens kunskapsutveckling inte alltid sin utgångspunkt i de nationella målen, vilket innebär att lärarnas bedömning och betygssättning inte heller alltid gör det (7 kap. 8 § första stycket grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg).
- Lärarna ger inte genom de skriftliga omdömena och de individuella utvecklingsplanerna eleverna och elevernas vårdnadshavare tillräcklig information om elevernas kunskapsutveckling och vilka kunskaper varje elev måste förbättra för att nå de nationella målen (7 kap 2 § grundskoleförordningen).
- Lärarna i matematik använder inte det nationella provet som stöd för betygssättningen (7 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Undervisningen utgår inte från och omfattar inte kursplanernas krav i samtliga ämnen (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande, Lpo 94 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot, Lpo 94 2.2 Kunskaper, Riktlinjer).

- Lärarna arbetar inte aktivt för att öka elevernas möjligheter till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad, och stimulerar inte tillräckligt eleverna att ta ansvar för sina studier (Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).
- Elever upplever inte undervisningen som stimulerande och intresseväckande och lärarna anpassar inte tillräckligt undervisningen efter elevernas behov, förutsättningar erfarenheter och tänkande (Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning Lpo 94, 2.2 Kunskaper).
- Rektorn och lärarna har inte höga och tydliggjorda förväntningar på elevernas förmåga (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot).
- Alla som arbetar på skolan arbetar inte för att relationerna mellan vuxna/elever och elever/elever bygger på respekt och ömsesidigt förtroende (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande, Lpo 94, 2.1 Normer och värden).
- Skriftliga bedömningar som ges uppfyller inte författningarnas krav (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Alla elever som har rätt till modersmålsundervisning får inte det (2 kap. 9–11, 13 §§ grundskoleförordningen).
- Särskilt stöd ges inte alltid till elever som har svårigheter i skolarbetet (4 kap. 1 § andra stycket skollagen 5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Alla elever som kan ha behov av särskilt stöd utreds inte av rektor. Alla åtgärdsprogram som utarbetas uppfyller inte författningarnas (5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen).
- Studiehandledning på modersmålet ges inte till alla elever som har behov av det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen (Särskilda stödinsatser)).
- Utbildningen vid skolan är inte avgiftsfri för alla elever (2b kap. 5 § första meningen skollagen).

Särskolan

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå målen inom samtliga ämnen och ämnesområden utifrån sina individuella förutsättningar (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan).
- Alla lärare har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver (2 kap. 3 § skollagen).

- Lärarna ger inte eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling då de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen inte uppfyller kraven i bestämmelserna (7 kap. 1 § särskoleförordningen).
- Rektorn tar inte ansvar för att särskolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att öka måluppfyllelsen (Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Utbildningen är inte avgiftsfri för alla elever (6 kap. 4 § skollagen).
- Intyg utfärdas inte för alla elever efter avslutad skolgång i grundsärskolan (7 kap. 2 § särskoleförordningen).
- Särskolan utfärdar inte studieomdömen. (7 kap.2 § särskoleförordningen)
- De grundsärskoleelever som är integrerade i grundskolan undervisas i en särskild undervisningsgrupp och kan därför inte anses vara integrerade enligt intentionerna i särskoleförordningen (6 kap. 1 § särskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 2 och 3

Rektor och Bengtsfors kommun har ansvar för att Bengtsgårdens brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Bengtsfors kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Bengtsfors kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråden Marie Karlsson, Bo Jersenius, Kristina Svensson och Elisabeth Fogelberg.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson

Mats Löwing

Enhetschef / Beslutsfattare

Undervisningsråd / Föredragande

Tillsyn i Bengtsgården

Datum: 2010-04-12

5 (24)

Dnr 43-2009:3993

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för grundskolan

Bilaga 3 Tillsynsprotokoll och bedömningar för obligatoriska särskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Bengtsfors kommun under januari–februari 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Bengtsgården den 8 och 9 februari 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för skolväsendet i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om Regelbunden tillsyn finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Bengtsgården, dels den information som samlats in under besöket. I Bengtsgården intervjuades rektorn, biträdande rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som kommit Skolinspektionen till del på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1.: Antal elever på Bengtsgården

Skolan/skolorna	Antal elever
Grundskola	331
Grundsärskola och träningsskola	10

Källa: Skolans uppgifter 2010-04-01

Bengtsgården är kommunens enda skola för årskurserna 7–9 och ligger i centralorten. Inför kommande läsår kommer alla elever från och med årskurs 6 att gå på Bengtsgården. Eleverna kommer från ett antal mindre skolor. Det är dock färre avlämnande skolor nu än för några år sedan. Det har skett och sker varje år samverkan och inskolning

av eleverna från årskurs 6. Skolan har många elever som åker skolskjuts. Rektorn vid skolan är ny på skolan sedan vårterminens start.

Alla lokaler är byggda i markplan med ämnesrelaterade undervisningssalar nära varandra. I entrén finns ett café som delvis drivs av eleverna själva. På Bengtsgården finns även obligatorisk särskolan med årskurserna 7-10 som omfattar både grundsärskola och träningsskola. Träningsskolan tar även emot elever från andra kommuner.

På Bengtsgården arbetar personalen i både ämneslag och arbetslag i syftet att få såväl en hög ämneskompetens i undervisningen som en helhetsbild av varje elev. Det går cirka 20 till 22 elever i varje klass vilket gör att skolan bedömer att den får mer tid för att möta varje enskild elevs behov.

Skolan leds av en rektor och en biträdande rektor.

Tillsynsprotokoll för grundskolans årskurser 7-9

Rutan vid varje bedömningsområde fylls i när Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bristområde: Kunskaper

Bedömning:

- Skolan ger inte alla elever förutsättningar att nå mål att uppnå i alla ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Motivering:

Variationen i måluppfyllelse mellan ämnen är stor, där ämnena Bild, Slöjd och Hem och konsumentkunskap för år 2009 uppvisar hög måluppfyllelse (98 till 99 procent) medan de naturorienterande ämnena och engelska visar upp lägre måluppfyllelse (84 till 89 procent).

Under de tre senaste åren har mellan 29 och 43 procent av eleverna vid Bengtsgården fått ett högre slutbetyg i matematik än vad de presterat på det nationella provet och ingen elev har fått ett lägre slutbetyg. Resultatet för riket under motsvarande period är att mellan 21 och 28 procent fått ett högre betyg och 2 procent ett lägre betyg.

Andelen elever på Bengtsgården som nått målen i alla ämnen ligger under perioden 2005-2009 mellan 63 och 79 procent jämfört med rikets 75 till 77 procent. De två lägsta värdena för Bengtsgården härrör från de två senaste åren. Meritvärdena för Bengtsgården ligger under samma period mellan 187 och 199, att jämföras med rikets 205 till 210. Andelen elever som är behöriga till nationella program ligger under perioden mellan 80 och 95 procent jämfört med rikets 89 till 90 procent. Värdena har sjunkit de tre senaste åren och det lägsta värdet härrör från år 2009.

Det finns enligt Skolinspektionen en rad faktorer som skolan kan påverka och som bör vägas in vid bedömningen av om eleverna ges förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen. Till dessa hör bland annat om eleverna får den stödundervisning och det särskilda stöd de behöver för att nå målen. Likaså om skolan följer upp resultaten i alla ämnen och analyserar eventuella skillnader i måluppfyllelse samt vidtar åtgärder för ökad måluppfyllelse. Dessa faktorer bedöms i andra delar av detta beslut.

Tillsynen visar att alla elever inte ges förutsättningar att nå lägst målen i samtliga ämnen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bristområde: Fokus på skolans uppdrag****Bedömning:**

- Rektorn ser inte till att lärarna arbetar utifrån de nationella målen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

På skolan finns, som framkommer på flera bedömningspunkter, inom flera ämnen *"kommunala kursplaner"*, *"lokala kursplaner"*, *"kurser"* och momentbeskrivningar. Detta kan vara en del i konkretiseringen av de nationella målen, men på Bengtsgården har det lett till att dessa ofta begränsar elevens möjlighet att nå målen, eftersom stoff och metoder i dessa system är statiska. Det erbjuds oftast enbart ett begränsat innehåll och få metoder för eleverna att nå målen. Skolinspektionen bedömer att rektorn måste ta sitt ansvar för att se till att lärarna arbetar utifrån de nationella målen. (Se vidare sid 13-14, Skolans lärandemiljö, Fokus på lärande).

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bristområde: Fokus på skolans uppdrag****Bedömning:**

- Skolans lärare har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Författningsstöd:

2 kap. 3 § skollagen

Motivering:

Det finns ett antal lärare som helt saknar lärarutbildning. Det finns också lärare som har lärarutbildning, men som saknar utbildning för de årskurser eller de ämnen de undervisar i. Det förekommer till exempel inom ämnena svenska, engelska och samhällsorienterande ämnen. Det finns även lärare som benämns speciallärare. Dessa lärare har olika utbildningar, dock har ingen specialpedagogisk utbildning. Speciallärarna ger stöd/särskilt stöd till eleverna i var sin årskurs i alla ämnen där eleverna behöver stöd/särskilt stöd. Ingen av speciallärarna har utbildning i matematik, vilket är anmärkningsvärt dels med tanke på skolans låga måluppfyllelse i ämnet dels på att flera lärare på skolan har utbildning för att undervisa i matematik i dessa årskurser. Organiseringen av utbildningen görs inte på ett sådant sätt att lärarkompetensen tillvaratas på bästa sätt.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bristområde: Lärarnas bedömning och utvärdering****Bedömning:**

- Lärarna utvärderar inte elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen utifrån kursplanernas krav. Därmed tar lärarens kontinuerliga information till elevens vårdnadshavarna om elevens kunskapsutveckling inte alltid sin utgångspunkt i de nationella målen, vilket innebär att lärarnas bedömning och betygssättning inte heller alltid gör det.

Författningsstöd:

7 kap. 8 § första stycket grundskoleförordningen

Lpo 94 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

Undervisningen i ett antal ämnen tar inte alltid sin utgångspunkt i de nationella kraven, vilket leder till att elevernas möjlighet att nå målen begränsas. (Se bedömning av Fokus på lärande, sid 13-14)

Trots att alla lärare regelbundet utvärderar elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen innebär det att utvärderingen inte alltid sker utifrån kursplanernas krav, utan från egna som skolan själv kallar lokala kursplaner och kurser. Följaktligen tar informationen till föräldrarna om elevernas kunskapsutveckling inte heller alltid sin utgångspunkt i de nationella målen och inte heller sker bedömningen och betygssättningen alltid mot de nationella målen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bristområde: Lärarnas bedömning och utvärdering****Bedömning:**

- Lärarna ger inte genom de skriftliga omdömena och de individuella utvecklingsplanerna eleverna och elevernas vårdnadshavare tillräcklig information om elevernas kunskapsutveckling och vilka kunskaper varje elev måste förbättra för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Ett utvecklingsarbete med de skriftliga omdömena och de individuella utvecklingsplanerna har bedrivits vid Bengtsgården. Lärarna är nöjda med den tekniska plattformen och dess utformning. Från och med i år kan såväl föräldrar som elever logga in och se dessa. De individuella utvecklingsplanerna och de skriftliga omdömena som inspektö-

rerna tagit del av är dock av varierande kvalitet. Många ger en god bild av vad eleverna har gjort och hur arbetet gått. Däremot visar de inte alltid vilka mål detta görande är inriktat mot, och i vilken mån de nationella målen har uppnåtts.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

- Lärarna i matematik använder inte det nationella provet som stöd för betygssättningen.

Författningsstöd:

7 kap. 10 § grundskoleförordningen

Motivering:

Lärarna i ämnena engelska, matematik och svenska uppger att de använder de nationella proven som stöd för betygssättningen. Lärarna är medvetna om den diskrepans som finns mellan provbetygen på de nationella proven och slutbetyget. Av intervjuer framgår att de har arbetat med detta de senaste åren och också minskat diskrepansen. Trots detta arbete är diskrepansen mellan provresultat och slutbetyg i matematik fortfarande större än i riket samtidigt som diskrepansen på riksnivå är mycket större i matematik än i svenska och engelska.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Fokus på lärande

Bedömning:

- Undervisningen utgår inte från och omfattar inte kursplanernas krav i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande

Lpo 94 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot

Lpo 94 2.2 Kunskaper, Riktlinjer

Motivering:

Undervisningen vid Bengtsgården tar till del sin utgångspunkt i de "*lokala kursplaner*" och "*kommunala kursplaner*" som tagits fram för att skapa en röd tråd i undervisningen från förskolklassen till och med årskurs 9. Detta har medfört att lärarna i relativt hög grad har planerat undervisning i "*kurser*", där ett antal olika moment ska tas upp, vilket

i sin tur i vissa fall har lett till en stoff- och metodläsning. Exempel på detta är systemet med *"omprov"* och *"rest"*, vilket förklaras nedan.

Vid lärarintervjuer, dokumentstudier och intervjuer med representanter från elevhälso-teamet framgår att begreppen *"rest"* och *"omprov"* är vanliga på skolan. Om en elev inte klarar ett prov eller en redovisning så får eleven *"rest"* och måste göra om provet annars ligger resten kvar. Vilket eller vilka kursplanemål det är som eleven inte uppnått i provet kan lärarna inte redogöra för, utan endast vilket innehåll eller vilka fakta som eleven måste lära sig för att få godkänt betyg. Eleven får då träna och läsa på mer av samma stoff vilket kan innebära att elevernas möjlighet att nå de nationella målen begränsas. Det förekommer sällan att eleven får ett helt annat stoff eller ett helt annat upplägg av undervisningen eller provet för att nå det mål som eleven misslyckats med att tillgodogöra sig.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Fokus på lärande

Bedömning:

- Lärarna arbetar inte aktivt för att öka elevernas möjligheter till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad, och stimulerar inte tillräckligt eleverna att ta ansvar för sina studier.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

Vid intervjuer säger lärare att många elever är ointresserade av att vara delaktiga i undervisningens uppläggning. Vid elevintervjuer framkommer att eleverna uppfattar att de flesta lärarna inte är intresserade av att försöka förmå eleverna att engagera sig i planering och uppläggning av undervisning.

Det är lärarens uppgift att arbeta för att skapa vilja och engagemang hos elever så att dessa ser och får möjligheter att vara delaktiga och ta ansvar för undervisningens uppläggning.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bristområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

- Elever upplever inte undervisningen som stimulerande och intresseväckande och lärarna anpassar inte tillräckligt undervisningen efter elevernas behov, förutsättningar erfarenheter och tänkande.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Motivering:

Vid intervjuer med såväl lärare som elever framkommer att många elever vare sig är eller känner sig stimulerade, utmanade eller motiverade. Beskrivningen av undervisningens uppläggning i avsnitten ovan, Fokus på lärande, och intervjuer med elever och lärare framgår att den bristande variationen i metoder och innehåll begränsar undervisningen så att den inte anpassas efter elevernas olika behov.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bristområde: Tillit till elevens förmåga****Bedömning:**

- Rektorn och lärarna har inte höga och tydliggjorda förväntningar på elevernas förmåga.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot

Motivering:

Lärare, rektorer och annan personal som Skolinspektionen talar med framför som förklaringar till Bengtsgårdens relativt dåliga resultat orsaker i form av brist på studietradition, brukssamhällskultur etc. Detta avspeglar sig i svaren på frågor om vilka förväntningar skolan har på eleverna. Förväntningarna som uttrycks är låga, vilket kan leda till bristande intresse från lärarnas sida att planera undervisningen i syfte att motivera och engagera eleverna.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bristområde: Trygghet och studiero****Bedömning:**

- Alla som arbetar på skolan arbetar inte för att relationerna mellan vuxna/elever och elever/elever bygger på respekt och ömsesidigt förtroende

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande.

Lpo 94, 2.1 Normer och värden

Motivering:

Rektorn, lärarna och ett antal elever ger vid intervjuer och andra möten uttryck för att det är stökigt och rörigt på lektionerna i vissa klasser. Det förekommer också ibland oro och bråk på raster. Skolledningen säger sig arbeta med frågan, men har hittills inte varit framgångsrik. Vid intervjuer med lärare och skolledning framgår att de oftast söker förklaringarna av problemen hos eleverna och sällan reflekterar över att orsakerna skulle kunna sökas i vuxenvärlden på skolan eller i undervisningen. Elever säger att de saknar förtroende och respekt för vissa vuxna på skolan. De elevassistenter som finns på skolan upplevs av eleverna ibland mer som vakter än som stöd för lärandet.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bristområde: Bedömning och betyg****Bedömning:**

- Skriftliga bedömningar som ges uppfyller inte författningarnas krav

Författningsstöd:

7 kap. 9 § grundskoleförordningen

Motivering:

Om en elev inte når målen upp till de mål i ett ämne som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av det nionde skolåret, ska betyg inte sättas. Däremot ska en skriftlig bedömning göras.

Bland de skriftliga bedömningar som inspektörerna tagit del av finns exempel där lärarens bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet formulerats som "*X nådde målen i ke och fy under 7an och 8an. Under 9an har han inte nått målen i de två stora fy och ke kurserna, reaktionskemi samt atomfysik*". Begreppet kurser saknas i grundskolan. En sådan bedömning som exemplet illustrerar gör det svårt för en elev eller vårdnadshavare att förstå vilka mål i den nationella kursplanen i kemi och fysik som eleven inte uppnått.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bristområde: Undervisningstid och val****Bedömning:**

- Alla elever som har rätt till modersmålsundervisning får inte det.

Författningsstöd:

2 kap. 9–11,13 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

Det är enligt skolledningen inte alltid de elever som har rätt till modersmålsundervisning får det. Skälen kan vara att det inte finns lärare med adekvat utbildning eller att antalet elever är få. Skolans personal saknar ett kommunalt helhetsperspektiv på frågan om modersmålsundervisning. Se vidare i kommunbeslutet.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bristområde: Särskilt stöd****Bedömning:**

- Särskilt stöd ges inte alltid till elever som har svårigheter i skolarbetet.

Författningsstöd:

5 kap. 1, 4 §§ grundskoleförordningen

4 kap. 1 § andra stycket skollagen

Motivering:

En elev som av undervisande läraren bedöms vara i behov av stöd tas upp på elevhjälpsteamet som träffas varje vecka och där sker den prioritering och fördelning av resurser som bäst gynnar eleverna.

Av dokumentation och vid lärarintervjuer framgår att elever uppmanas att välja elevens val inom vissa ämnen för att få sådant stöd att de kan uppnå målen och få betyget Godkänt i ämnet. Exempelvis uttrycker lärarna i de samhällsorienterande ämnena i en utvärdering till skolledningen bland annat angående elevens val, att skolan skulle "behöva göra klart för dessa elever att denna tid är deras chans att nå betyg i ämnet". Detta visar att, trots att det finns resurstimmar där ämneskompetenta lärare kan gå in i klasser, är möjligheterna att få stöd eller särskilt stöd i det ordinarie arbetet inom klassen inte tillräckliga. Ett sådant synsätt, att stödet ska ges under andra omständigheter eller av andra lärare, gör att det efterhand utvecklas ett allt större behov av särskilt stöd.

Skolan saknar för närvarande specialpedagog och de lärare som skolan kallar speciallärare och som arbetar i var sin årskurs, saknar såväl specialpedagogisk kompetens som kompetens i till exempel matematik. Speciallärarna ger ibland stödet inom klassens ram och ibland utanför. Det finns också elevassistenter men dessa fungerar enligt både

skolledningen och eleverna oftast mera som vakter än som stöd för eleverna. Speciallärarna uppfattar att uppdraget från ledningen är att i första hand inrikta sig mot de behörighetsgivande ämnena matematik, engelska och svenska. Det innebär att det är svårt att ge elever med "rest" i de naturorienterande ämnena det stöd de behöver eftersom såväl tid som kompetens saknas.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Särskilt stöd

Bedömning:

- Alla elever som kan ha behov av särskilt stöd utreds inte av rektor. Alla åtgärdsprogram som utarbetas uppfyller inte författningarnas.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen

Motivering:

Om en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att sådant behov finns ska ett åtgärdsprogram upprättas. Vid upprättande av åtgärdsprogram tas kunskap i form av kartläggningar och diagnoser som gjorts till hjälp, men utredningar görs inte alltid.

Kommunen har gjort en kommunal mall som belyser att åtgärder ska vidtas på såväl skol- som grupp- och individnivå. Inspektörerna har tagit del av ett antal åtgärdsprogram. I ett åtgärdsprogram ligger alla åtgärder på föräldrarna/hemmet och på eleven, eftersom den hjälp som erbjuds är den fasta studiestöd som finns på skolan före och efter ordinarie undervisning. Av ett annat åtgärdsprogram framgår att eleven tackat nej till hjälp av specialläraren och då läggs åtgärderna på hemmet. Inga mål för eleven finns i programmet och inget om hur skolan skulle kunna anpassa sin undervisning till just denna elev.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Särskilt stöd

Bedömning:

- Studiehandledning på modersmålet ges inte till alla elever som har behov av det.

Författningsstöd:

5 kap. 2 § grundskoleförordningen (Särskilda stödinsatser)

Motivering:

Det finns på skolan elever som har begränsade kunskaper i svenska och som har behov av studiehandledning på sitt modersmål utan att få det. Skälen till att de inte får detta är enligt intervjuer med skolledningen att det är svårt att hitta lämplig personal. Det framkommer också vid intervjuerna att kunskaperna om denna stödform är begränsad i skolan.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bristområde: Avgifter****Bedömning:**

- Utbildningen vid skolan är inte avgiftsfri för alla elever.

Författningsstöd:

4 kap. 4 § första meningen skollagen

Motivering:

Det förekommer att delar av undervisningen kostar pengar. Det kan handla om mindre belopp vid enstaka tillfällen, men också om flera hundra kronor för till exempel skidresor vid friluftsdagar eller studiebesök. Förklaringar från lärare och skolledning att det finns billigare eller kostnadsfria alternativ rättfärdigar inte höga kostnader för andra alternativ.

Tillsynsprotokoll för obligatoriska särskolan

Rutan vid varje bedömningsområde fylls endast i när Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygg lärandemiljö

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bristområde: Kunskaper

Bedömning:

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå målen inom samtliga ämnen och ämnesområden utifrån sina individuella förutsättningar.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2. Kunskaper

Motivering:

Rektorn kunde inte för inspektörerna redovisat i vilken mån eleverna når kunskapsmålen utifrån sina individuella förutsättningar. Vid kommunikationen har rektorn meddelat att eleverna får sina omdömen i lärplattformen. Någon samlad bild av resultaten har rektorn dock inte visat. Rektorn måste också analysera resultaten så att rätt åtgärder kan sättas in för att öka måluppfyllelsen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan.

Bristområde: Fokus på skolans uppdrag.

Bedömning:

- Alla lärare har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Författningsstöd:

2 kap. 3 § skollagen

Motivering:

Vid tillsynen framkommer att flera av dem som undervisar i träningsskola saknar pedagogisk utbildning. Personal berättar i intervjuer att den lärare som tidigare varit pedagogiskt ansvarig slutat och att skolan med föräldrarnas godkännande valt att inte anställa ny lärare med pedagogisk utbildning då klassen i träningsskolan förmodligen kommer att läggas ned till hösten då eleverna börjar på gymnasiet, vilket dock inte utgör skäl till att eleverna inte får utbildning av lärare med adekvat utbildning.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan.

Bristområde: Lärarnas bedömning och utvärdering.

Bedömning:

- Lärarna ger inte eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling då de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen inte uppfyller kraven i bestämmelserna.

Författningsstöd:

7 kap. 1 § särskoleförordningen

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av och granskat ett urval individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen i särskolan. Det framgår inte i de skriftliga omdömena vilka mål utvärderingen grundar sig på. Det finns exempel på omdömen som inte ger information om elevens kunskapsutveckling i varje ämnesområde som eleven får undervisning i.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan.**Bristområde: Rektorns ansvar för utvärdering och uppföljning.****Bedömning:**

- Rektorn tar inte ansvar för att särskolans resultat utvärderas regelbundet och kan därför inte använda detta underlag för att öka måluppfyllelsen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Enligt lärarna följer de regelbundet upp elevernas kunskapsutveckling. Elevernas måluppfyllelse redovisas dock inte för rektorn. I den kvalitetsredovisning Skolinspektionen tagit del av redovisas inte heller kunskapsresultaten i särskolan.

Vid kommunikeringen av beslutet framkommer att rektorn via klasskonferens följer upp elevernas kunskaper och att ingen redovisning av måluppfyllelsen görs i kvalitetsredovisningen eftersom elevantalet är så litet. Skolan har dock inte för Skolinspektionen kunnat redovisa måluppfyllelsen i samtliga ämnen/ämnesområden som eleverna får undervisning i.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bristområde: Bedömning och betyg****Bedömning:**

- Intyg utfärdas inte för alla elever efter avslutad skolgång i grundsärskolan.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § särskoleförordningen

Motivering:

I samtal med lärare i grundsärskolan framkom att skolan inte utfärdar intyg efter avslutad skolgång. De uppger att de inte varit medvetna om att detta ska göras.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bristområde: Bedömning och betyg****Bedömning:**

- Särskolan utfärdar inte studieomdömen.

Författningsstöd:

7 kap.2 § särskoleförordningen.

Motivering:

Lärarna i särskolan uppger att de inte utfärdat studieomdömen. De har inte heller informerat elevernas vårdnadshavare om att de kan begära ett studieomdöme och känner inte heller till begreppet. Eftersom skolan inte informerat elevernas vårdnadshavare om deras rättigheter konstaterar Skolinspektionen att ansvaret för att studieomdömen inte begärts eller utfärdats ligger på skolan. Skolinspektionen vill även påpeka att vårdnadshavarna bör informeras om att betyg endast utfärdas om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bristområde: Avgifter****Bedömning:**

- Utbildningen är inte avgiftsfri för alla elever.

Författningsstöd:

6 kap. 4 § skollagen

Motivering:

Vid tillsynen framkom att skolan anordnar skidresa i samband med friluftsdag. Kostnaden för denna överstiger flera hundra kronor. Skolan anordnar även kostnadsfria aktiviteter. Kostnadsfria alternativ rättfärdigar inte höga kostnader för andra alternativ.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bristområde: Rektors beslutsfattande****Bedömning:**

- De grundsärskoleelever som är integrerade i grundskolan undervisas i en särskild undervisningsgrupp och kan därför inte anses vara integrerade enligt intentionerna i särskoleförordningen.

Författningsstöd:

6 kap. 1 § särskoleförordningen

Motivering:

På skolan finns en av skolan kallad "resursgrupp" som delvis är till för de elever som enligt rektorn är grundsärskoleelever integrerade i grundskolan. I intervju med rektorn framkommer att eleverna i grundsärskolan läser enligt grundskolans timplan utan att rektorn fattat beslut om det. Vid tillsynen framkommer att grundsärskoleeleverna får huvuddelen av sin undervisning i "resursgruppen".

Enligt särskoleförordningen kan en elev mottagen i särskolan få sin undervisning i en klass i grundskolan (integrerad elev) om berörda rektorer är ense om detta och elevens vårdnadshavare medger det. Med den organisering av grundsärskoleelever som skolan har kan inte eleverna betraktas som integrerade enligt intentionerna i särskoleförordningen. Eleverna utgör egna klasser med särskoleelever trots att de har sin egentliga klasstillhörighet i andra klasser på skolorna. Enligt särskoleförordningen får, efter beslut av rektorn i särskolan, de avvikelser göras från särskolans timplan som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning i grundskolan. Då eleverna i grundsärskolan inte kan betraktas som integrerade kan heller inte rektorn fatta beslut om avvikelser från särskolans timplan.